

**MELLERUDS
KOMMUN**

Riktlinje för utmaningsrätt av Melleruds kommuns verksamheter

Antagen av kommunstyrelsen den
xx månad 20xx, § x.

Kommunstyrelseförvaltningen

En riktlinje ger konkret stöd för ett visst handlande och anger ramarna för det handlingsutrymme som finns i en viss fråga.

Postadress: 464 80 Mellerud **Besöksadress:** Storgatan 11
Tfn: 0530-180 00 **E-post:** kommunen@mellerud.se
Bankgiro: 5502-2776 **Orgnr:** 212 000-1488 | www.mellerud.se

Riktlinje för utmaningsrätt av Melleruds kommuns verksamheter

Bakgrund

Kommunfullmäktige har beslutat om policy för utmaningsrätt av Melleruds kommuns verksamheter (KF 202x-xx-xx, § x). Kommunstyrelsen utfärdar följande tillämpningsanvisningar enligt denna policy.

Syfte

Syftet med utmaningsrätten är att låta pröva verksamheter som bedrivs av kommunen, såväl kostnads- som kvalitetsmässigt samt att det bidrar till att kommunfullmäktiges och nämndernas verksamhetsmål uppnås. Tanken är att anställda och företag kan bidra till att utforma nya och bättre sätt att utföra kommunal verksamhet på.

Riktlinjen syftar till att närmare beskriva vad som gäller vid utmaningen, vilka verksamheter som får utmanas och hur handläggningen kommer att gå till.

Avgränsningar

Med kommunens verksamhet menas de verksamheter som drivs av kommunen med hjälp av personal som är anställda av kommunen. Den som skickar in en utmaning lämnar in ett önskemål om att en del av den kommunala verksamheten ska upphandlas eller säljas.

All verksamhet som drivs av kommunen får utmanas, med undantag av myndighetsutövning, strategiska ledningsfunktioner, samhällsviktig verksamhet, säkerhetskänslig verksamhet, verksamhet som drivs genom s.k. kundvalsmodell, valfrihetssystem eller enligt skriftligt avtal i samarbete med annan kommun och vad som enligt lag eller förordning måste utföras av kommunen med egen personal. Detta innebär att utmaningsrätten inte kan nyttjas gentemot dessa verksamheter.

Följande verksamheter kan inte utmanas:

- Myndighetsutövning, till exempel biståndsbeslut inom socialtjänsten, bidragsgivning och tillståndsgivning eller bygglov.
- Valnämnden eller överförmyndarnämnden.
- Strategiska ledningsfunktioner.
- Verksamhet som drivs genom s.k. kundvalsmodell, valfrihetssystem eller enligt skriftligt avtal i samarbete med annan kommun. Exempel på dessa verksamheter är hemtjänsten.
- Skolor och förskolor.
- Samhällsviktig verksamhet eller säkerhetskänslig verksamhet.
- Fastighetsskötsel förutom verksamhetsvaktmästeri.
- Gatuverksamhet.
- VA-verksamhet.
- Kostverksamhet.
- Fjärrvärmeverksamhet.
- Samhällsbyggnadsförvaltningens administration.

Om en utmaning riktas mot verksamhet som redan bedrivs på entreprenad genom ett avtal med kommunen, betraktas den som en intresseanmälan att delta i en kommande upphandling.

Kommunens egen verksamhet kan också lämna anbud om nämnden eller styrelsen beslutar att göra det. Egenregionbudet ska behandlas på samma villkor som de externa buden.

Utmaningen måste vara definierbar

Verksamheten som utmanas måste vara

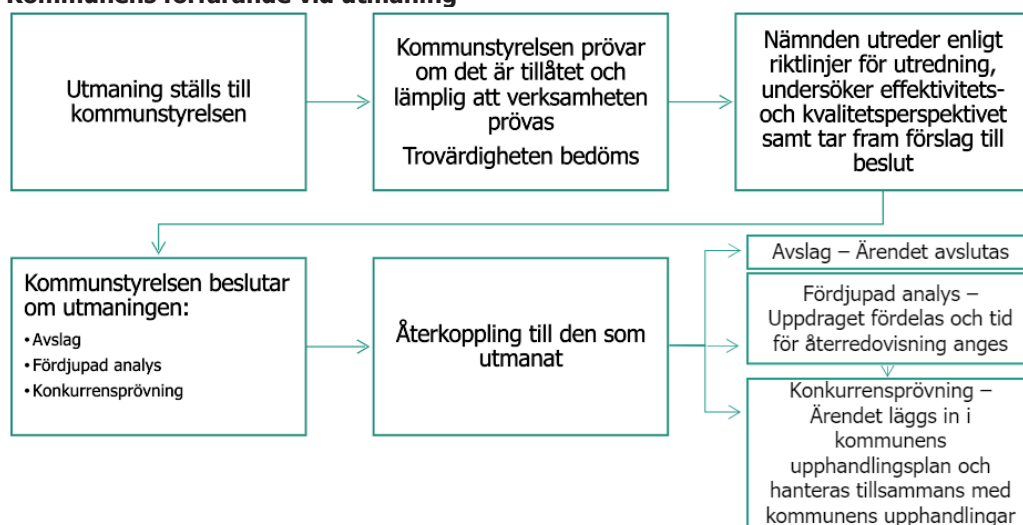
- definierbar,
- kunna avgränsas från övrig verksamhet utan att påverka kvarvarande kommunal verksamhet negativt och
- vara av sådan omfattning att den bildar en naturlig enhet med ekonomisk bärkraft.

Utmaningens innehåll

En utmaning att ta över en kommunal verksamhet ska riktas till kommunstyrelsen. Av utmaningen ska det framgå:

- Vilken del av kommunens verksamhet som utmanas.
- Om hela eller delar av verksamheten utmanas.
- En motivering som beskriver på vilket sätt verksamheten skulle kunna drivas bättre eller billigare.
- En beskrivning som visar att utmanaren är en seriös potentiell anbudsgivare på verksamheten.
- En uttryckt vilja från utmanaren att själv driva den aktuella verksamheten.

Kommunens förfarande vid utmaning

Figur 1. Flödesschema över kommunens prövning av utmaningen

1. Kommunstyrelsen ska först pröva om det är tillåtet att upphandla verksamheten. Det är upp till kommunstyrelsen att bedöma om det är lämpligt att den aktuella verksamheten utmanas. Trovärdigheten hos utmanaren ska också bedömas enligt kraven i lagen om offentlig upphandling eftersom denna lag blir aktuell om det beslutas att en upphandling ska genomföras.
2. Den nämnd som ansvarar för verksamheten idag ska utreda utmaningen. Utredningen ska genomföras med stöd av riktlinjer för utredning av motioner, medborgarförslag och andra frågor. I utredningen ingår även att titta på effektivitets- och kvalitetsperspektivet. Utredningen bör inte ta mer än 3 månader räknat från det att kommunstyrelsen tagit ställning till om det är tillåtet och lämpligt att verksamheten prövas. Förslaget som ges till kommunstyrelsens ska vara antingen om avslag, att en fördjupad analys behöver företas eller att konkurrensutsättning ska ske. En fördjupad analys kan behövas som underlag för beslut om konkurrensprövning genom upphandling ska ske eller ej.

Berörd personal och facklig organisation ska informeras om utmaningen av kommunstyrelsen när den skickas för beredning av respektive nämnd.
3. Kommunstyrelsen beslutar om vad som ska hända med ansökan efter nämndens beredning. Beslutet ska motiveras.
4. Den som utmanat får återkoppling genom att kommunstyrelsens protokoll expedieras.
5. Antas utmaningen inleds en förstudie som blir underlag till beslut om den utmanade verksamheten ska konkurrensutsättas eller inte.
6. Beslutar kommunstyrelsen att verksamheten ska konkurrensprövas genom upphandling läggs upphandlingen in i kommunens upphandlingsplan och hanteras tillsammans med kommunens upphandlingar. Vid konkurrensutsättning medverkar ansvarig verksamhet för att utforma kravspecifikationen för vad kommunen ska ta in anbud på.

Konkurrensneutralitet och jäv

Konkurrensneutralitet och jävsfrågor måste hanteras korrekt och professionellt vid all upphandling i konkurrens. Den som deltar i beredningen vid en konkurrensprövning får inte agera på ett sätt som kan rubba förtroendet för opartiskheten.

Konkurrensneutralitet

Konkurrensneutralitet är ett viktigt krav som ska gälla under hela upphandlingsprocessen. Kvalificeringskraven i upphandlingen måste utformas så att de flesta typer av företag eller organisationer inom verksamhetsområdet kan vara aktuella som anbudsgivare.

Vid utformningen av förfrågningsunderlaget bör även de specifika omständigheterna för ideella organisationer beaktas. Eftersom ideella organisationer inte alltid behöver ha en F-skattesedel, bör det inte ställas krav på detta som en ovillkorlig förutsättning.

Jäv

Om det föreligger jäv för en förtroendevald eller anställd hos kommunen finns det bestämmelser i kommunallagen och förvaltningslagen som reglerar detta.

För att undvika jävsituationer måste det göras en tydlig åtskillnad mellan personerna som svarar för utformningen av ett internt anbud eller som har anknytning till ett kommunalt företag som lämnar anbud i upphandlingen och personerna som ansvarar för utformningen av förfrågningsunderlaget och deltar i anbudsprövningen.

Ansvar

Kommunfullmäktige beslutar om kommunen ska tillämpa utmaningsrätten, vad som ska gälla vid utmaningen, det vill säga vilka verksamheter som får utmanas, vart utmaningen ska riktas och vad utmaningen ska innehålla samt hur handläggningen kommer att gå till.

Kommunstyrelsen beslutar om inkomna utmaningar är tillåtna och lämpliga. Kommunstyrelsen beslutar också om vad som ska hända med utmaningen efter förslag från ansvarig nämnd.

Respektive nämnd utreder inkomna utmaningar och lämnar förslag till kommunstyrelsen. Vid konkurrensutsättning medverkar ansvarig verksamhet för att utforma kravspecifikationen för vad kommunen ska ta in anbud på.

Kommunchefen kan utfärda anvisningar som stöd för tillämpningen av detta dokument.

Förvaltningen ansvarar för att utredningen av inkomna utmaningar genomförs enligt Riktlinjer för utredning av motioner, medborgarförslag och andra frågor.

Även om verksamheten upphandlas och drivs av ett privat företag har kommunen enligt kommunallagen ett ansvar för att kontrollera och följa upp verksamheten.

Definitioner

Konkurrensutsättning

Begreppet konkurrensutsättning används för att undersöka om en offentligt finansierad verksamhet kan drivas av någon annan än kommunen. Vid konkurrensutsättning behåller kommunen sitt huvudmannaskap, men utförandet av verksamheten överförs till någon annan genom avtal.

Effektivitets- och kvalitetsperspektiven

Beslut om konkurrensutsättning ska föregås av en analys av förutsättningarna i varje enskilt fall. Vid all konkurrensutsättning ska kvalitetskriterier, effektiviseringskrav och övriga krav formuleras så att konkurrensutsättningen bidrar till att kommunfullmäktiges och nämndernas verksamhetsmål uppnås. Värdering av dessa krav ska framgå av analysen och totalt sett ska konkurrensutsättningen innebära en fördel för kommuninvånarna. Kommunen ska bedriva en aktiv uppföljning av all verksamhet såväl i egen regi som med externa utförare.

Privat utförare

En privat utförare är en juridisk person eller en enskild individ som ansvarar för vården av en kommunal angelägenhet. En juridisk person kan vara ett aktiebolag, handelsbolag, ekonomisk eller ideell förening eller stiftelse. Ideella organisationer och kooperativa föreningar kan också vara privata utförare.

Hel- eller delägt kommunalt

Ett hel- eller delägt kommunalt bolag anses inte vara en privat utförare, och det gör inte heller en stiftelse som kommunen har bildat ensam eller tillsammans med någon annan, eller en förening där kommunen har bestämmanderätt tillsammans med någon annan.

Kommunen

Begreppet "kommunen" innefattar alla nämnder och kommunala bolag. Denna riktlinje gäller vid upphandlingar enligt lagen om offentlig upphandling, lagen om offentlig upphandling i försörjningssektorn eller lagen om valfrihetssystem, samt vid andra tillfällen då privata utförare anlitas för att utföra kommunal verksamhet. Det gäller endast verksamhet där kommunen är huvudman, det vill säga när en verksamhet bedrivs av en upphandlad utförare eller utförare i ett valfrihetssystem. Fristående förskolor och skolor är inte inkluderade, förutom när det särskilt anges.

MELLERUDS KOMMUN

Upphandlingsdokument

Med "upphandlingsdokument" avses alla dokument som används av en upphandlande myndighet för att beskriva eller fastställa innehållet i en upphandling enligt 1 kap. 23 § LOU.

Säkerhetskänslig verksamhet

Säkerhetskänslig verksamhet är verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet eller som Sverige har förbundit sig att skydda genom internationella åtaganden. Det innefattar också skydd av uppgifter som rör säkerhetskänslig verksamhet och som därför omfattas av sekretess enligt OSL, eller som skulle ha omfattats av lagen om den varit tillämplig för privata aktörer. Dessa uppgifter kallas säkerhetsklassificerade uppgifter.